

Huvudman

JOKKMOKKS KOMMUN
kommun@jokkmokk.se

Beslut

Datum 2025-06-03

Dnr SI 2024:5760

Sida **1 (4)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vuollerims Centralskola i Jokkmokks kommun;
uppföljning av beslut den 11 mars 2025.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Vuollerims Centralskola i Jokkmokks kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser avseende att undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare, att eleverna ges tillräcklig undervisningstid i samtliga ämnen samt extra studietid, att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer och kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i undervisningen, att de elever som behöver det ges studiehandledning på modersmålet, samt lärarnas arbete med extra anpassningar och anmälan till rektorn för utredning om särskilt stöd.

Skolinspektionen har den 11 mars 2025 beslutat att förelägga Jokkmokks kommun att senast den 12 maj 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande extra studietid, kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt studiehandledning på modersmålet. Vidare har Skolinspektionen valt att avstå från ingripande gällande en brist avseende att undervisningen ska bedrivas av behöriga och legitimerade lärare.

Jokkmokks kommun har den 12 maj 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Jokkmokks kommun har följt föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att skolan inte uppfyllde författningarnas krav avseende att erbjuda elever minst två timmar extra studietid per vecka. Eleverna i årskurserna 4–5 erbjöds endast en timmes extra studietid per vecka.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att skolan sedan november 2024 erbjuder eleverna i årskurserna 4 och 5 extra studietid två timmar i veckan och att den är förlagd i anslutning till slutet av elevernas skoldag på måndagar, tisdagar och onsdagar. Detta bekräftas av den ansvariga lärarens arbetsschema som huvudmannen bifogar undervisningen. Av schemat framgår också att den extra studietiden är 60 minuter på måndagar och 30 minuter på tisdagar respektive onsdagar.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5a § skollagen framgår att eleverna i årskurserna 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att skolans arbete med sexualitet, samtycke och relationer inte uppfyllde författningarnas krav eftersom kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck inte behandlades återkommande i elevernas utbildning.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen den 1 april 2025 genomfört en informationsinsats för skolans personal innefattande de delar av läroplanen som behandlar kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Detta framgår också av den dokumentation som användes vid informationstillfället och som huvudmannen bifogar sin redovisning. Vidare ger huvudmannen exempel på att eleverna i årskurs 5 löpande under våren 2025 arbetar med hedersrelaterat våld och förtryck i undervisningen.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör

sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen framgår vidare att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. (Lgr22, 2.2 Kunskaper)

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att JOKKMOKKS KOMMUN brutit mot bestämmelserna när det gäller kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

För huvudmannens fortsatta arbete vill Skolinspektionen framhålla vikten av att följa upp och säkerställa att samtliga delar av kunskapsområdet behandlas återkommande i elevernas utbildning innefattande alla årskurser.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att skolan inte uppfyllde författningarnas krav gällande att anordna studiehandledning på modersmålet för de elever som hade behov av det. Det fanns elever som hade behov av studiehandledning på språken tyska och ukrainska men som inte fick det, och rektorn och huvudmannen hade inte gjort ansträngningar för att finna lämpliga studiehandledare på dessa språk.

Av huvudmannens redovisning framgår att det nu är två elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, i en timme per vecka i språken ukrainska respektive tyska. Huvudmannen har den 14 april 2025 kontaktat ett utbildningsföretag som nu, med start den 7 maj 2025, tillhandahåller studiehandledning på modersmålet genom

fjärrundervisning i den omfattning eleverna bedömts ha behov av. Vidare framgår att insatsen pågår under resterande del av vårterminen och att en förnyad bedömning av elevernas behov av studiehandledning på modersmålet ska göras inför höstterminen 2025. Till redovisningen bifogar huvudmannen bokningskvitton som bekräftar genomförandet av studiehandledningen på modersmålet för de två eleverna.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 4§ skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledningen får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Enligt 23 kap. 14 § skollagen får uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet inom grundskolan överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet. Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid.

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det inte uppställs något krav på att en huvudman ska ha gjort vad som rimligen kan krävas för att anordna studiehandledning inom den egna organisationen för att huvudmannen ska kunna överlämna uppgiften att ge studiehandledning på modersmålet till en annan huvudman inom skolväsendet (prop. 2019/20:127 s. 159)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit Lena Johansson, utredare.